

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 145/05- 14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. M., P., zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K., ktorou namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 43 Cbi 53/02 zo 14. júla 2003, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 219/03 z 22. februára 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2005 doručená sťažnosť JUDr. J. M., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K., ktorou namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu zaručeného

v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cbi 53/02 zo 14. júla 2003, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obo 219/03 z 22. februára 2005.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a pripojených príloh vyplývajú nasledovné rozhodujúce skutočnosti.

Sťažovateľ ako súdny exekútor viedol na návrh oprávneného P. b., a. s., B. exekúciu pod sp. zn. EX 350/2000 proti dlžníkovi M. P., a. s. (ďalej len „úpadca“), o vymoženie pohľadávky vo výške 21 550 000 Sk s príslušenstvom. Sťažovateľ 23. apríla 2001 vykonal dražbu nehnuteľnosti, pri ktorej došlo k vydraženiu jednej nehnuteľnosti s najvyšším podaním 599 067 Sk v prospech vydražiteľa mesta P. Príklep bol schválený uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. Er 2132/00, Ex 350/2000 z 19. júla 2001.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 5 K 5/01 z 22. mája 2001 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. M. K. (ďalej len „správca konkurznej podstaty“).

Listom z 19. februára 2002 správca konkurznej podstaty vyzval sťažovateľa, aby vydal výtťažok z dražby do konkurznej podstaty. Sťažovateľ listom z 8. apríla 2002 správcovi oznámil, že celý výtťažok z dražby použil na úhradu trov exekúcie.

Z uvedeného dôvodu sa správca konkurznej podstaty obrátil s návrhom na vydanie výtťažku z dražby nehnuteľnosti na príslušný krajský súd.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 43 Cbi 53/02 zo 14. júla 2003 uložil sťažovateľovi povinnosť vydať do konkurznej podstaty úpadcu výtťažok z dražby nehnuteľnosti v exekúcii

vedenej pod sp. zn. EX 350/2000 vo výške 478 758,10 Sk, ako aj uhradiť úroky z omeškania a trovy konania, pričom konanie do výšky 120 308,20 Sk na návrh správcu konkurznej podstaty zastavil. V sťažovateľom napadnutej časti o povinnosti vydať do konkurznej podstaty úpadcu výtťažok z dražby nehnuteľnosti vo výške 478 758,10 Sk najvyšší súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 5 Obo 219/03 z 22. februára 2005 rozsudok krajského súdu potvrdil.

Podľa sťažovateľa obidva súde vo vyššie uvedených rozhodnutiach vychádzali z toho, že trovy exekučného konania sú podľa § 14 ods. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) pohľadávkou proti podstate. K záveru, že vyhlásením konkurzu už exekútor nemá možnosť si uspokojiť pohľadávku v exekučnom konaní podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku, dospeli súde bez toho, aby takýto záver bolo možné vyvodiť výkladom právnej úpravy.

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ uviedol, že tak krajský súd, ako i odvolací najvyšší súd odôvodnili svoje rozhodnutie v podstate tým, že ako exekútor má síce právo na trovy exekúcie, avšak tieto si mohol uplatniť iba ako pohľadávku proti podstate podľa § 14 ods. 1 písm. e) zákona o konkurze a vyrovnaní. Pritom odpočítanie trov exekúcie z výtťažku dražby považovali za konanie v rozpore so zákonom o konkurze a vyrovnaní, ako aj s Exekučným poriadkom. V súvislosti s tým uzavreli, že aplikácia § 36 ods. 6 Exekučného poriadku neprichádza do úvahy, pretože konanie voči úpadcovi bolo začaté pred 1. februárom 2002 a podľa prechodných ustanovení tohto zákona sa konania začaté pred 1. februárom 2002 dokončia podľa doterajších predpisov.

Dovolávajúc sa analógie zákona v tejto veci súde podľa sťažovateľa nepochopili podstatu jeho tvrdení v konaní a nesprávne interpretovali ustanovenia zákona (tak Exekučného poriadku, ako aj zákona o konkurze a vyrovnaní) v danej veci, čoho dôsledkom je podľa neho negácia výkladu práva podľa jeho zmyslu. V tejto súvislosti sťažovateľ opäť poukazuje na znenie ustanovenia § 36 ods. 6 Exekučného poriadku upravené jeho novelou s účinnosťou od 1. februára 2002, ktorý *expressis verbis* upravil spôsob náhrady trov

exekúcie spôsobom zodpovedajúcim výkladu podanému pomocou argumentum per analogiam v tejto sťažnosti.

Sťažovateľ sa domnieva, že takýmto procesným postupom všeobecných súdov v okolnostiach prípadu došlo k porušeniu čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru. Podľa neho totiž všeobecnými súdmi uskutočnený výklad hmotnoprávných predpisov v konečnom dôsledku vykazuje značný stupeň arbitrárnosti, čoho dôkazom je svojvoľný výklad príslušných ustanovení zákona, čím súdy zásadným spôsobom zmenili ich význam. V súvislosti s uvedeným taktiež namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd

- deklaroval porušenie jeho práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a práva domáhať sa jeho ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru krajským súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 43 Cbi 53/02 a najvyšším súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Obo 219/03,
- zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 43 Cbi 53/02 zo 14. júla 2003 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 219/03 z 22. februára 2005 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie,
- priznal mu trovy právneho zastúpenia vo výške 5 280 Sk.

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ taktiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 43 Cbi 53/02 zo 14. júla 2003 a rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 219/03 z 22. februára 2005 až do rozhodnutia ústavného súdu o tejto sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd môže sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť vtedy, ak je zrejmé, že medzi namietaným postupom všeobecného súdu, v tomto prípade krajského a najvyššieho súdu, a označenými základnými právami (na súdnu ochranu a na vlastníctvo) nie je žiadna súvislosť, ktorá by reálne vytvárala základ na záver o možnom porušení uvedených základných práv.

Ústavný súd najprv pripomína, že v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy je súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy umožňuje preskúmať aj rozhodnutie všeobecného súdu vrátane najvyššieho súdu, avšak len z hľadiska, či napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu sú alebo nie sú v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave a princípmi spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavnému súdu neprislúcha výklad obyčajných zákonov, napríklad ustanovení

Exekučného poriadku, zákona o konkurze a vyrovnaní, tak ako sa toho domáha sťažovateľ. Ústavný súd musí preskúmať len to, či sa tieto obyčajné zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia a omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Ako vyplýva z ustanovenia § 196 Exekučného poriadku, za výkon exekučnej činnosti patrí súdnemu exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Tieto náklady uhradza povinný, čo vyplýva z § 197 ods. 1 citovaného zákona.

Podľa § 200 ods. 1 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonávaní exekúcie. Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku.

Keďže v zásade platí, že trovy exekučného konania znáša povinný, exekútorovi vzniká proti povinnému pohľadávka. V dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok osoby, proti ktorej sa exekúcia vedie, už exekútor nemá možnosť uspokojiť svoju pohľadávku v exekučnom konaní podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku. Jeho pohľadávka nadobúda charakter pohľadávky konkurznej, ktorú musí exekútor prihlásiť v konkurznom konaní. Vyplýva to aj z ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorého si veritelia ako pohľadávku prihlásia aj trovy, ktoré im vznikli do dňa vyhlásenia konkurzu v konaniach prerušených podľa § 14 ods. 1 písm. d) tohto zákona.

Podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní súdne a iné konania podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené.

Podľa § 14 ods. 1 písm. e) zákona o konkurze a vyrovnaní pre pohľadávku proti úpadcovi nemožno nariadiť výkon rozhodnutia, viesť výkon rozhodnutia ani vykonávať exekúciu na majetok patriaci do podstaty, ani nadobudnúť na ňom právo na oddelené uspokojenie (§ 28 cit. zákona). Ak sa v konaní o výkon rozhodnutia alebo v exekučnom konaní prerušených podľa písm. d) speňažil dlžníkov majetok a výťažok nebol vydaný

oprávnenému, stáva sa súčasťou podstaty. Trovy týchto konaní sú pohľadávkou proti podstate.

Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že pohľadávky uvedené v druhej vete § 14 ods. 1 písm. e) zákona o konkurze a vyrovnaní majú osobitné postavenie prednostných pohľadávok proti podstate za predpokladu, že v exekučnom konaní bol speňažený majetok povinného a do vyhlásenia konkurzu na majetok povinného výtťažok z exekúcie nebol vydaný oprávnenému. Tento právny názor už judikoval najvyšší súd v inom svojom súdnom rozhodnutí (pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V. 43/2002 z 27. augusta 2003).

Ústavný súd vychádzajúc z celej spisovej dokumentácie priloženej k sťažnosti sťažovateľa v okolnostiach prípadu konštatuje, že súdy (tak krajský súd, ako aj najvyšší súd) pri posudzovaní charakteru pohľadávky sťažovateľa k inému záveru (než judikovanému v obdobných prípadoch) nemohli dospieť ani s prihliadnutím na ustanovenie § 31 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a vyrovnaní. Podľa jeho znenia totiž možno v priebehu konkurzného konania okrem iných uspokojiť aj trovy výkonu rozhodnutia a trovy exekúcie, ak výkon rozhodnutia alebo exekúcia boli prerušené.

V okolnostiach prípadu krajský súd a ani najvyšší súd nemali pochybnosti o oprávnenosti nároku sťažovateľa na trovy exekučného konania. Tieto trovy však posúdili s ohľadom na právny stav platný v období vykonania exekúcie (apríl 2001) ako pohľadávku sťažovateľa proti podstate, ktorú si tento mal prihlásiť do konkurzu, a nie odpočítať z výtťažku dražby majetku (speňaženého pred vyhlásením konkurzu a nevydaného oprávnenému) a takto si svoj nárok uspokojiť. V týchto intenciách, vychádzajúc aj z ustanovenia § 14a ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní (o súbehu konkurzu a exekúcie), rozhodli o dôvodnosti nároku správcu konkurznej podstaty ako žalobcu v predmetnej právnej veci na vydanie výtťažku z dražby do konkurznej podstaty úpadcu. Zároveň odmietli sťažovateľom predkladanú argumentáciu o aplikácii § 36 ods. 6 Exekučného poriadku zavedeného jeho novelou účinnou od 1. februára 2002 (podľa ktorého ak je exekučné konanie prerušené, exekútor vyplatí správcovi konkurznej podstaty vymoženú pohľadávku alebo jej časť, okrem trov exekúcie, do siedmich dní od prerušenia

exekučného konania), pretože podľa jej prechodných ustanovení sa exekučné konania začaté do 1. februára 2002 (a exekučné konanie voči povinnému, ktorý sa stal úpadcom, bolo začaté pred týmto termínom) dokončia podľa doterajších predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného napadnuté rozsudky všeobecných súdov nie sú zjavne svojvoľné a neodôvodnené. Tak krajský súd, ako aj odvolací najvyšší súd zistili skutkový stav a aplikovali naň relevantné ustanovenia platného práva, pričom svoj postup riadne vysvetlili na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Preto ústavný súd dospel k záveru, že všeobecné súdy svojimi rozhodnutiami nemohli vôbec porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu, ktorý namietal sťažovateľ.

Ústavný súd vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z predloženého rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu, z právnych východísk a záverov odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu namietaného porušenia základných práv, t. j. aj v rozsahu tvrdení o porušení práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 20 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu. Z tohto dôvodu ústavný súd už nerozhodoval ani o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal odkladu vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, ich zrušenia a priznania náhrady trov konania.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2005